

**แนวทางการบริหารงานวัดและประเมินผลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักอิทธิบาท 4
ของโรงเรียนละแมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร**
**GUIDELINES FOR THE ADMINISTRATION OF MEASUREMENT AND EVALUATION
USING INFORMATION TECHNOLOGY BASED ON IDDHIPADA IV OF LAMAEWITTAYA
SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE SURAT THANI-CHUMPHON**

¹ปัญญาวรุณ ไพศาลี Punyawoot Paisalee ²พระครูพิจิตรศุภการ Phrakhruphichitsupakan

³มะลิวัลย์ โยธารักษ์ Maliwan Yotharak

^{1, 2, 3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author Email: 6703202041@mcu.ac.th

Article Received: March 28, 2026. Revised: September 24, 2026. Accepted: September 27, 2026.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวัดและประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวัดและประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักอิทธิบาท 4 3) เพื่อนำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารงานวัดและประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักอิทธิบาท 4 การวิจัยเป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารงานวัดและประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 16 คน ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารงานวัดและประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักอิทธิบาท 4 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/คน เพื่อร่างแนวทางการบริหาร และระยะที่ 3 การนำเสนอและประเมินแนวทางจากผู้ทรงคุณวุฒิ 7 รูป/คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานวัดและประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนละแมวิทยา พบว่า โรงเรียนมีข้อจำกัดเชิงระบบ โดยการวางแผนและพัฒนายังเป็นการดำเนินงานตามภารกิจมากกว่าการวางแผนระยะยาว ขาดมาตรฐานและแนวทางการใช้เทคโนโลยีที่เป็นเอกภาพ การใช้เทคโนโลยีในงานวัดและประเมินผลแตกต่างกันตามศักยภาพของครู ส่งผลให้ข้อมูลขาดความสม่ำเสมอ อีกทั้งการจัดการข้อมูลยังมีลักษณะกระจัดกระจายและขาดการบูรณาการ ขณะที่การติดตามและรายงานผลยังเน้นข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อการรายงานมากกว่าการนำข้อมูลไปใช้พัฒนาอย่างเป็นระบบ 2) แนวทางการบริหารงานวัดและประเมินผลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักอิทธิบาท 4 มีกระบวนการบริหาร 4 ด้าน ได้แก่ (1) การวางแผนและพัฒนา (2) การดำเนินการและปฏิบัติงานวัดผล (3) การบริหารจัดการข้อมูลและการประสานงาน (4) การติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน 3) ผลการประเมินแนวทางการบริหารงานวัดและประเมินผลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่ามีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ได้

คำสำคัญ: การบริหารงานวัดและประเมินผล, เทคโนโลยีสารสนเทศ, อิทธิบาท 4

Abstract

This research article aimed to (1) examine the current conditions of measurement and evaluation administration using information technology; (2) study the guidelines for measurement and evaluation administration using information technology based on the principles of Iddhipada IV; and (3) propose and evaluate the guidelines for measurement and evaluation administration using information technology based on the principles of Iddhipada IV. This study employed a qualitative research approach conducted in three phases. Phase 1 involved investigating the current conditions of measurement and evaluation administration using information technology through in-depth interviews with 16 stakeholders. Phase 2 focused on developing guidelines for measurement and evaluation administration using information technology based on the principles of Iddhipada IV through in-depth interviews with five experts in order to draft the administrative guidelines. Phase 3 involved presenting and evaluating the proposed guidelines through a focus group discussion with seven qualified experts.

The research findings revealed that (1) the current conditions of measurement and evaluation administration using information technology at Lamaewittaya School indicated the presence of systemic limitations. There was a lack of unified standards and guidelines for the use of technology. The use of technology in measurement and evaluation varied depending on teachers' competencies, resulting in inconsistent data. In addition, data management was fragmented and lacked integration, while monitoring and reporting mainly emphasized quantitative data for reporting purposes rather than utilizing information systematically for development. (2) The guidelines for measurement and evaluation administration using information technology based on the principles of Iddhipada IV consisted of four administrative dimensions: (1) planning and development, (2) implementation of measurement and evaluation practices, (3) data management and coordination, and (4) monitoring and reporting. (3) The evaluation of the proposed guidelines for measurement and evaluation administration using information technology based on the principles of Iddhipada IV indicated that they were appropriate, feasible, beneficial, and practically applicable.

Keywords: Measurement and Evaluation Administration, Information Technology, Iddhipada IV

บทนำ

ในบริบทของโลกยุคดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศได้กลายเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในทุกมิติ ทั้งด้านการสื่อสาร การบริหารจัดการ และการศึกษา โดยหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต่างนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ลดต้นทุน และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2560)

ภาคการศึกษาในฐานะกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยเฉพาะการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างทั่วถึง และมีการบูรณาการข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติยังพบปัญหาการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่ขาดความเชื่อมโยง ส่งผลให้ข้อมูลมีความซ้ำซ้อน ขาดมาตรฐาน และยากต่อการนำไปใช้ร่วมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

ในระดับสถานศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานทั่วไป โดยเฉพาะงานวัดและประเมินผลซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการสะท้อนคุณภาพของผู้เรียนและการจัดการเรียนการสอน (สุวิมล ว่องวานิช, 2550) โรงเรียนละแมวิทยา ได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานวัดและประเมินผลในระดับหนึ่ง แต่ยังคงประสบปัญหาในด้านการใช้ข้อมูลที่ไม่เป็นระบบ การขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน และการนำข้อมูลไปใช้เพื่อพัฒนาอย่างจำกัด โดยเฉพาะการมุ่งเน้นข้อมูลเชิงปริมาณมากกว่าการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ส่งผลให้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศยังไม่สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพ ด้วยเหตุนี้การพัฒนาการบริหารงานวัดและประเมินผลจึงไม่สามารถมุ่งเน้นเพียงการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเท่านั้น แต่จำเป็นต้องบูรณาการแนวคิดด้านคุณธรรมและแรงจูงใจในการทำงานควบคู่กันไป โดยหลักอริยบท 4 ซึ่งประกอบด้วยฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา เป็นหลักธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการทำงานของบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพและความยั่งยืนได้อย่างเหมาะสม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต), 2559) การบูรณาการหลักอริยบท 4 เข้ากับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวัดและประเมินผล จึงเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทั้งในด้านการสร้างแรงจูงใจ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร การจัดการข้อมูลอย่างมีคุณภาพ และการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการบริหารงานวัดและประเมินผลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักอริยบท 4 ของโรงเรียนละแมวิทยา เพื่อพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และสามารถนำไปใช้ในการยกระดับคุณภาพการบริหารงานและการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวัดและประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนละแมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวัดและประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักอริยบท 4 ของโรงเรียนละแมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

3. เพื่อนำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารงานวัดและประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนละแมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารงานวัดและประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนละแมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

1. กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 16 คน ประกอบด้วย ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัย และนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งประกอบด้วย นักวิชาการทางการบริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) ผลการตรวจสอบพบว่าค่าความสอดคล้องของแต่ละข้ออยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดจึงสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญอย่างเหมาะสม ดำเนินการสัมภาษณ์แบบรายบุคคลด้วยคำถามปลายเปิด สร้างความสัมพันธ์กับผู้ให้ข้อมูล และบันทึกข้อมูลด้วยการบันทึกเสียงและการจดบันทึก เพื่อนำไปวิเคราะห์เชิงพรรณนา

4. การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 16 คน มารวบรวมและจัดหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดการวิจัย จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำเสนอรายงานการศึกษาสภาพ

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารงานวัดและประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนละแมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

1. กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้เชี่ยวชาญโดยวิธีการเลือกอย่างเจาะจง (Purposeful Selection) จำนวน 5 รูป/คน โดยคัดเลือกจาก รองผู้อำนวยการสถานศึกษา พระภิกษุที่มีความรู้การบูรณาการหลักธรรม ครูหัวหน้าศูนย์นวัตกรรมการและเทคโนโลยี ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่งานวัดและประเมินผล และเลขานุการงานวัดและประเมินผล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการรวบรวมข้อมูล ดังนี้ เก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/คน การสัมภาษณ์ดำเนินการแบบรายบุคคลด้วยคำถามปลายเปิดเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงร่างแนวทางต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการโดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คนรูป/คน มาสังเคราะห์เพื่อจัดทำร่างแนวทางการบริหาร จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ก่อนปรับปรุงเป็นร่างแนวทางฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการสนทนากลุ่ม

ระยะที่ 3 การนำเสนอแนวทางการบริหารงานวัดและประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนละแมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสสุราษฎร์ธานี ชุมพร

1. กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนละแมวิทยา ผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งตะโกวิทยา ผู้อำนวยการโรงเรียนสวนศรีวิทยา ผู้อำนวยการโรงเรียนท่าข้ามวิทยา คณะกรรมการบริหารสหวิทยาเขตชุมพร 2 และพระภิกษุที่มีความรู้การบูรณาการหลักธรรม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสนทนากลุ่ม และแบบประเมินการสนทนากลุ่ม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความร่วมมือไปยังผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน โดยกำหนดวัน เวลา และสถานที่ พร้อมแจ้งผู้เข้าร่วมและส่งแบบสนทนากลุ่มล่วงหน้า จากนั้นดำเนินการสนทนาเพื่อขอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ รวมทั้งให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทาง พร้อมบันทึกผลการสนทนาเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงแนวทางต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำผลสรุปจากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดทำแนวทางโดยรวบรวมข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ นำมาปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการบริหาร จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ก่อนปรับปรุงเป็นแนวทางฉบับสมบูรณ์และสรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานวัดและประเมินผลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนละแมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสสุราษฎร์ธานี ชุมพร พบว่า โรงเรียนละแมวิทยามีข้อจำกัดเชิงระบบในทุกมิติ โดยการวางแผนและพัฒนายังเน้นการดำเนินงานตามภารกิจมากกว่าการวางแผนเชิงกลยุทธ์ระยะยาว ขาดมาตรฐานและแนวทางการใช้เทคโนโลยีที่เป็นเอกภาพ ส่งผลให้การดำเนินงานของครูมีความแตกต่างกันตามศักยภาพและประสบการณ์ ทำให้กระบวนการวัดและประเมินผลขาดความเป็นมาตรฐานเดียวกัน ด้านการบริหารจัดการข้อมูล พบว่า โรงเรียนละแมวิทยามีลักษณะกระจัดกระจาย ใช้หลายระบบและขาดการเชื่อมโยง ส่งผลให้เกิดความซ้ำซ้อนและยากต่อการบูรณาการข้อมูลในระดับสถานศึกษา ขณะที่การประสานงานยังขาดกลไกที่เป็นระบบ ทำให้การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเชิงบริหารยังไม่เกิดประสิทธิภาพ

เต็มที่ ในด้านการติดตามและรายงานผล พบว่า โรงเรียนละแ่ววิทยาเน้นการรายงานเชิงปริมาณตามข้อกำหนดมากกว่าการวิเคราะห์เชิงลึกเพื่อพัฒนา อีกทั้งยังขาดการนำผลไปใช้ปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง การบริหารงานวัดและประเมินผลของสถานศึกษายังขาดความเป็นระบบ ความเชื่อมโยงของข้อมูล และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการพัฒนาในระดับสถานศึกษา

2. แนวทางการบริหารงานวัดและประเมินผลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนละแ่ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ที่พัฒนาขึ้นเป็นแนวทางที่มุ่งแก้ไขปัญหาเชิงระบบของสถานศึกษา โดยเน้นการสร้าง ความเข้าใจร่วม แรงจูงใจ และการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับหลักอิทธิบาท 4 ที่ช่วยขับเคลื่อนการทำงานให้เกิดผลสำเร็จอย่างยั่งยืน ครอบคลุมการบริหาร 4 ด้านสำคัญ ได้แก่ การวางแผนและพัฒนา การดำเนินการวัดและประเมินผล การบริหารจัดการข้อมูลและการประสานงาน และการติดตามและรายงานผล โดยในด้านการวางแผนเน้นการมีส่วนร่วมของครูในการวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดทิศทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทจริงของสถานศึกษา พร้อมทั้งพิจารณาเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและรอบคอบ ด้านการดำเนินงานวัดผล มุ่งส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องตามศักยภาพของตนเอง พร้อมทั้งพัฒนาทักษะและปรับปรุงวิธีการทำงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ด้านการบริหารจัดการข้อมูลและการประสานงาน เน้นการจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ มีความถูกต้อง ครบถ้วน และสามารถเชื่อมโยงกันได้ พร้อมทั้งส่งเสริมการสื่อสารและความร่วมมือระหว่างบุคลากร เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ด้านการติดตามและรายงานผล มุ่งให้เกิดการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อสะท้อนปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการสะท้อนผลและปรับปรุงการปฏิบัติงาน แนวทางที่พัฒนาขึ้นช่วยให้การบริหารงานวัดและประเมินผลมีความเป็นระบบ มีส่วนร่วม และสามารถใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

3. การนำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารงานวัดและประเมินผลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนละแ่ววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่า แนวทางที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการบริหารงานวัดและประเมินผลในสถานศึกษา ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 เข้ากับกระบวนการบริหาร 4 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนและพัฒนา 2) การดำเนินการและปฏิบัติงานวัดผล 3) การบริหารจัดการข้อมูลและการประสานงาน และ 4) การติดตามและรายงานผล โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของครู การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา การจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ และการใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แนวทางที่พัฒนาขึ้นจึงสามารถนำไปใช้ในการบริหารงานวัดและประเมินผลของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีศักยภาพในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษการบริหารงานวัดและประเมินผลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษายังมีข้อจำกัดเชิงระบบในทุกด้าน โดยเฉพาะการวางแผนที่ยังไม่เป็นเชิงกลยุทธ์ ขาดมาตรฐานกลาง และการมีส่วนร่วมของครู ส่งผลให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่องและไม่เป็นเอกภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่า การขาดการวางแผนและแนวทางที่เป็นระบบเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา (วนิดา ทองพูล, 2560) ในด้านการดำเนินงาน พบว่า ครูมีทักษะการใช้เทคโนโลยีแตกต่างกัน ส่งผลให้การวัดและประเมินผลขาดความเป็นมาตรฐานเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยที่ระบุว่า การพัฒนาเทคโนโลยีต้องควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพบุคลากร มิฉะนั้น การดำเนินงานจะขึ้นอยู่กับความสามารถเฉพาะบุคคล ขณะที่การบริหารจัดการข้อมูลยังมีลักษณะกระจัดกระจายและขาดการเชื่อมโยง สอดคล้องกับแนวคิดที่เสนอให้พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางเพื่อสนับสนุนการบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ (นพดล อารมณรัตน์, 2562) นอกจากนี้ การติดตามและรายงานผลยังเน้นข้อมูลเชิงปริมาณมากกว่าการนำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอที่ว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศควรมุ่งเน้นการนำข้อมูลไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (พรทิพย์ บุญขวัญ, 2561) ปัญหาการบริหารงานวัดและประเมินผลสะท้อนถึงข้อจำกัดเชิงระบบ ทั้งด้านการวางแผน บุคลากร และการจัดการข้อมูล จึงจำเป็นต้องพัฒนาอย่างบูรณาการเพื่อให้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบริบทของสถานศึกษาที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร เทคโนโลยี และความแตกต่างของศักยภาพครูในแต่ละกลุ่มสาระส่งผลให้การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานวัดและประเมินผลยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานวัดและประเมินผลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักอิทธิบาท 4 สามารถตอบสนองต่อปัญหาเชิงระบบของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านการวางแผน การปฏิบัติงาน การจัดการข้อมูล และการติดตามผล โดยเฉพาะการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู การพัฒนาการใช้เทคโนโลยีตามศักยภาพ และการใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในด้านการวางแผน แนวทางที่เน้นการมีส่วนร่วมและการวางแผนเชิงระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยที่ชี้ว่าการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศจำเป็นต้องอาศัยการวางแผนและความร่วมมือของบุคลากร (วนิดา ทองพูล, 2560) รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดการใช้อิทธิบาท 4 ที่เน้นแรงจูงใจและความพึงพอใจในการทำงาน (อริวิภา จรูญจารูวัฒนา, 2562) ด้านการดำเนินงาน แนวทางที่ส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีตามบริบทของตนเอง ช่วยลดความแตกต่างในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ระบุว่า การพัฒนาเทคโนโลยีต้องคำนึงถึงศักยภาพของผู้ใช้ (กนกวรรณ ช่างหลอม, 2561) และสอดคล้องกับหลักวิธีที่เน้นความพากเพียรในการทำงาน (พระธีรวัต จรณธมโม, 2563) ด้านการจัดการข้อมูล แนวทางที่มุ่งพัฒนาฐานข้อมูลให้เป็นระบบและเชื่อมโยงกัน สอดคล้องกับงานวิจัยที่เสนอให้มีระบบข้อมูลกลางเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ (นพดล อารมณรัตน์, 2562) ที่พบว่า ผู้บริหารควรพัฒนาการบริหารวิชาการ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ควรสนับสนุนให้ครูและบุคลากร พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลโดยเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลส่วนกลาง และสอดคล้องกับหลักจิตตะที่เน้นความเอาใจใส่ในรายละเอียดของงาน (กัญญลักษณ์ จันทวิบูลย์ และคณะ, 2564) ด้านการติดตามและรายงานผล แนวทางที่เน้นการใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยที่ระบุว่า การใช้เทคโนโลยีควรเชื่อมโยงกับการปรับปรุงงาน (พรทิพย์ บุญขวัญ, 2561) และสอดคล้องกับหลักวิมังสาที่เน้นการวิเคราะห์และปรับปรุงอย่างมีเหตุผล (พระธีรวัต จรณธมโม, 2563) แนวทางที่

พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับทั้งแนวคิดการบริหารจัดการและหลักอิทธิบาท 4 สามารถใช้เป็นกรอบในการพัฒนาการบริหารงานวัดและประเมินผลให้มีความเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และยั่งยืน ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าแนวทางที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาไทย โดยเฉพาะในโรงเรียนที่มีความหลากหลายของบุคลากรและทรัพยากร ซึ่งจำเป็นต้องใช้ทั้งเทคโนโลยีและหลักธรรมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานควบคู่กัน

3. ผลการนำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารงานวัดและประเมินผลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า แนวทางที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง สามารถตอบสนองต่อปัญหาเชิงระบบของสถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนและการพัฒนา 2) การดำเนินการและปฏิบัติงานวัดผล 3) การจัดการข้อมูลและการประสานงาน และ 4) การติดตามและการรายงานผลการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ชี้ว่าแนวทางที่พัฒนาจากสภาพปัญหาจริงและใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ สามารถยกระดับประสิทธิภาพการบริหารงานได้ (นพดล อารมณรัตน์, 2562) นอกจากนี้การบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 ยังช่วยส่งเสริมแรงจูงใจ ความมุ่งมั่น และการทำงานอย่างมีเหตุผลของบุคลากร ส่งผลให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องและเกิดผลในทางปฏิบัติ สอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่า การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ช่วยให้การบริหารงานมีทิศทางชัดเจนและเกิดความร่วมมือ (อริวิภา จุญญาจรรุวัฒนา, 2562) ขณะเดียวกันแนวทางที่เน้นการมีส่วนร่วม การใช้ข้อมูล และการสะท้อนผลการดำเนินงาน ยังสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารยุคดิจิทัลที่เน้นการใช้ข้อมูลและการพัฒนาบุคลากรควบคู่กับการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยแนวทางที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้จริงและเป็นกรอบสำคัญในการพัฒนาการบริหารงานวัดและประเมินผลของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน และผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาแนวทางโดยอิงบริบทจริงของสถานศึกษา และผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ ช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้ คือ การบริหารงานวัดและประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนละแมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ประกอบด้วย 1) การบริหารงานวัดและประเมินผล ได้แก่ (1) การวางแผนและพัฒนา (2) การดำเนินการและปฏิบัติงานวัดผล (3) การบริหารจัดการข้อมูลและการประสานงาน (4) การติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน 2) เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ (1) ฮาร์ดแวร์ (Hardware) (2) ซอฟต์แวร์ (Software) (3) ข้อมูล (Data) (4) บุคลากร (Peopleware) และ 3) หลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย (1) ฉันทะ (ความพอใจในงาน) (2) วิริยะ (ความพากเพียร) (3) จิตตะ (ความเอาใจใส่) (4) วิมังสา (การไตร่ตรองเหตุผล) เพื่อดำเนินงานการบริหารงานวัดและประเมินผลดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเกิดประสิทธิผลต่อไป โดยสรุปเป็นภาพองค์ความรู้ในภาพที่ 1



ภาพที่ 1 การบริหารงานวัดและประเมินผล โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียน ละแมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

จากภาพองค์ความรู้จากการวิจัย อธิบายได้ดังนี้

โมเดลแนวทางการบริหารงานวัดและประเมินผลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักอิทธิบาท 4 สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารงานดำเนินไปในลักษณะของระบบที่องค์ประกอบต่างๆ เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง โดยมีการบริหารงานวัดและประเมินผลเป็นศูนย์กลางของการดำเนินงาน องค์ประกอบสำคัญประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนและพัฒนา การดำเนินการและปฏิบัติงานวัดผล การบริหารจัดการข้อมูลและการประสานงาน และการติดตามและรายงานผล ซึ่งบูรณาการร่วมกับองค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ ฮาร์ดแวร์ (Hardware) ซอฟต์แวร์ (Software) ข้อมูล (Data) และบุคลากร (Peopleware) โดยแต่ละองค์ประกอบทำหน้าที่สนับสนุนและเสริมกัน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบดังกล่าวมีลักษณะเป็นกระบวนการเชิงระบบที่ต่อเนื่องและเป็นวงจร กล่าวคือ ผลจากการดำเนินงานในแต่ละด้านจะถูกนำมาวิเคราะห์ ทบทวน และปรับปรุงในรอบถัดไป ส่งผลให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ในขณะที่หลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ (ความพอใจในงาน) วิริยะ (ความพากเพียร) จิตตะ (ความเอาใจใส่) และวิมังสา (การไตร่ตรองเหตุผล) ทำหน้าที่เป็นกลไกขับเคลื่อนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบ โดยฉันทะช่วยสร้างแรงจูงใจและความตระหนักในคุณค่าของงาน วิริยะส่งเสริมความพากเพียรในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง จิตตะช่วยให้เกิดความเอาใจใส่ในคุณภาพและความถูกต้องของข้อมูล และวิมังสาช่วยให้เกิดการวิเคราะห์ ทบทวน และพัฒนาการดำเนินงานอย่างมีเหตุผล

ผลจากการดำเนินงานตามโมเดลดังกล่าวทำให้การบริหารงานวัดและประเมินผลมีความเป็นระบบ ข้อมูลมีความถูกต้องและเชื่อมโยงกัน สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการตัดสินใจเชิงบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้สถานศึกษามีศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ควรมีการจัดประชุมชี้แจงลักษณะการใช้งานเทคโนโลยีร่วมกันระหว่างฝ่ายงานวัดผล ครูผู้สอน และครูที่ปรึกษา เพื่อทบทวนแนวปฏิบัติด้านการวัดและประเมินผล และร่วมกันพัฒนาเครื่องมือหรือรูปแบบการทำงานที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน
 - 1.2 สถานศึกษาควรนำรูปแบบการติดตามงานผ่าน Dashboard หรือ Google Sheets ที่อัปเดตข้อมูลอัตโนมัติมาใช้ เพื่อให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องเห็นสถานะการส่งคะแนนและความก้าวหน้าของงานได้ทันที ช่วยลดภาระการติดตามงานผ่านการโทรศัพท์หรือไลน์ส่วนตัว
 - 1.3 สถานศึกษาควรนำแนวทางการตรวจสอบความถูกต้องของคะแนนไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ตั้งแต่ระดับครูผู้สอน หัวหน้ากลุ่มสาระ และฝ่ายวัดผล ก่อนนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ SGS เพื่อลดข้อผิดพลาดและสร้างความโปร่งใสในผลการเรียนของนักเรียน
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบหรือแพลตฟอร์มเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารงานวัดและประเมินผลของสถานศึกษา
 - 2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาการประยุกต์ใช้แนวทางการบริหารงานวัดและประเมินผลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักอิทธิบาท 4 ในบริบทของสถานศึกษานาขนาดเล็ก
 - 2.3 การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวัดและประเมินผลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารงานวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ช่างหลอม. (2559). ปัญหาและความต้องการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 6(2), 66.
- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2560). แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- กัญญลักษณ์ จันทรวินุญ และคณะ. (2562). แนวทางส่งเสริมการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 6(1), 59-60.
- นพดล อารมณรัตน์. (2560). การบริหารงานวิชาการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พรทิพย์ บุญขวัญ. (2566). กระบวนการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษาโรงเรียน ประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย.
- พระธีรวัตร จรณธมโม. (2560). การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ของบุคลากรเพื่อการบริหารจัดการองค์การ บริหารส่วนตำบล อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต). (2559). พุทธธรรม. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วนิดา ทองพูล. (2564). การศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- อรรวิภา จรุงจรรูวัฒนา. (2559). การบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 กับการเรียนการสอนของศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตำบลห้วยยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. ดุษฎีนิพนธ์พุทธ ศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.